

shf

Statens
havarikommisjon
for Forsvaret

Heckler and & Koch MP7, Foto: Forsvaret

FORELØPIG RAPPORT

SKYTEULYKKE MED PERSONSKADE

22. mars 2018

- Luftforsvarets base Rygge, Østfold

Denne rapporten er en foreløpig og ikke fullstendig fremstilling av havarikommisjonens undersøkelser i forbindelse med den aktuelle ulykken. Rapporten kan inneholde feil og unøyaktigheter. Den endelige rapporten vil bli havarikommisjonens offisielle dokument om ulykken og undersøkelsen.

INNLEDNING

Denne foreløpige rapporten publiseres av Statens havarikommisjon for Forsvaret (SHF) for å gi en beskrivelse av hendelsesforløpet som førte frem til en skyteulykke med personskade på Luftforsvarets base Rygge i Østfold 22. mars 2018. Både den foreløpige og den endelige rapporten utarbeides for at Forsvaret skal kunne benytte dem til sikkerhetslæring.

FREMSTILLING AV HENDESESFORLØPET

Hendelsesforløpet er en beskrivelse av de hendelser som utfolder seg frem til ulykken. I beskrivelsen er det lagt vekt på å få frem konteksten slik de som var involvert opplevde det.

Opplæringsprogrammet

Etter å ha avsluttet åtte ukers rekruttskole, startet 55 vernepliktige soldater den 5 mars 2018 på et fem ukers opplæringsprogram som ledet frem til godkjenning som vaktssoldater. Opplæringen ble gitt i regi av Forsvarets Fellestjenester/Oslo Garnisonsforvaltning. Forsvarets Fellestjenester er en avdeling i Forsvaret som inneholder flere underavdelinger der Oslo Garnisonsforvaltning (OGF) er en av disse. Det var staben i OGF som var kursansvarlige for gjennomføringen av vakt- og sikringsopplæringen. Dette gjorde de med støtte fra flere befal fra garnisonskompaniet i OGF.

Opplæring og utsjekk på MP7

Den tredje uken i kurset var avsatt til opplæring og utsjekk på primærvåpenet Heckler & Koch MP7, som vaktssoldater ved OGF benytter ved våpenet vakthold. Dette er et mindre to-håndsvåpen enn det de hadde fått opplæring i på rekruttskolen.

Arbeidstiden var satt av som øvingsdøgn hele uken, og var planlagt som aktivt arbeid fra klokken 0800-2000 fra mandag til og med torsdag, og med arbeidstid fra klokken 0800-1600 på fredag. Mandag morgen ble elevene hentet i Oslo sentrum og kjørt til Kolsås for å hente våpen og annet utstyr for uken. Deretter gikk turen til Østfold og Luftforsvarets base Rygge. Her ble elevene innkvartert på kaserne hele uken, for å kunne være i nærheten av skytebanene som skulle brukes. OGF hadde bestilt to skytebaner for hele uken. Det viste seg imidlertid at den største banen var stengt for vedlikehold, så avdelingen fikk tildelt en mindre kortholdsbane/pistolbane som erstatning, i tillegg til en 30-meters bane. Elevene ble deretter delt i to grupper der 20 elever benyttet pistolbanen, og de andre 35 holdt til på 30-metersbanen.

Dagene mandag til onsdag gikk med til opplæring for å betjene MP-7, innskyting av siktemiddel, drilling på håndgrep og å øve inn de delelementer som skulle gjennomføres på godkjenningsprøven.

Torsdag var satt av til selve godkjenningsprøven, og hver elev kunne få maksimum to forsøk. Dersom ikke alle bestod testen etter to forsøk, skulle fredagen benyttes til ekstra testskyting for å kunne gjennomføre ytterligere to forsøk. I tiden frem til lunsj var gruppene fremdeles delt på to skytebaner. Den minste gruppen på 20 elever benyttet pistolbanen frem til de gikk for å spise lunsj i kantina, der tiden frem til lunsj ble brukt til å øve på delmomenter i testen. Etter lunsj gikk denne gruppen til 30-metersbanen der den andre gruppen holdt til. Grunnen til at de valgte å samle alle elevene på en bane var to-delt. Personell fra Luftforsvarets base Rygge hadde bedt om å få benytte pistolbanen etter

lunsj, og pistolbanen egnet seg egentlig ikke til å skyte testen da den var for kort ift krav til 30 meter ved skyting.

Den andre gruppen som holdt til på 30-metersbanen hadde også startet dagen med å øve delmomenter, men hadde etter hvert gått over til å utføre selve skytetesten. Denne gruppen hadde smurt lunsj og spiste i naturlige pauser. Skytetesten var organisert slik at avdelingen benyttet halvparten av standplassene på skytebanen for å gi skytterne nødvendig plass til de ulike øvelsene som skulle skytes. 13 skyttere utførte testen samtidig, der hele testen bestod av to deler. Den første delen av testen bestod av kun en øvelse der hensikten var å kontrollere skytternes evne til å lade våpen og skyte fra liggende og knestående skytestilling med seks skudd der fem av seks skudd måtte være godkjente i treffsonen innenfor tidskrav per skudd. Del to bestod av fem øvelser med til sammen 22 skudd. Hensikten med denne delen var å kontrollere skytternes evne til å:

- lade våpen og skyte stående etter vendinger
- lade våpen og skyte under/etter forflytning stående
- lade våpen og skyte stående og gjennomføre magasinbytte
- lade våpen og skyte hurtig ild fra knestående stilling
- lade våpen og skyte hurtig ild fra stående stilling

Her måtte i alt 18 av 22 skudd være godkjente treff innenfor tidskravet. Etter at 10 skudd var avfyrt, fikk skytterne tildelt seks magasiner med 2 skudd i hvert magasin av en 'makker' som var en av elevene som ikke skjøt.

Gjennomføring av godkjenningsprøven startet

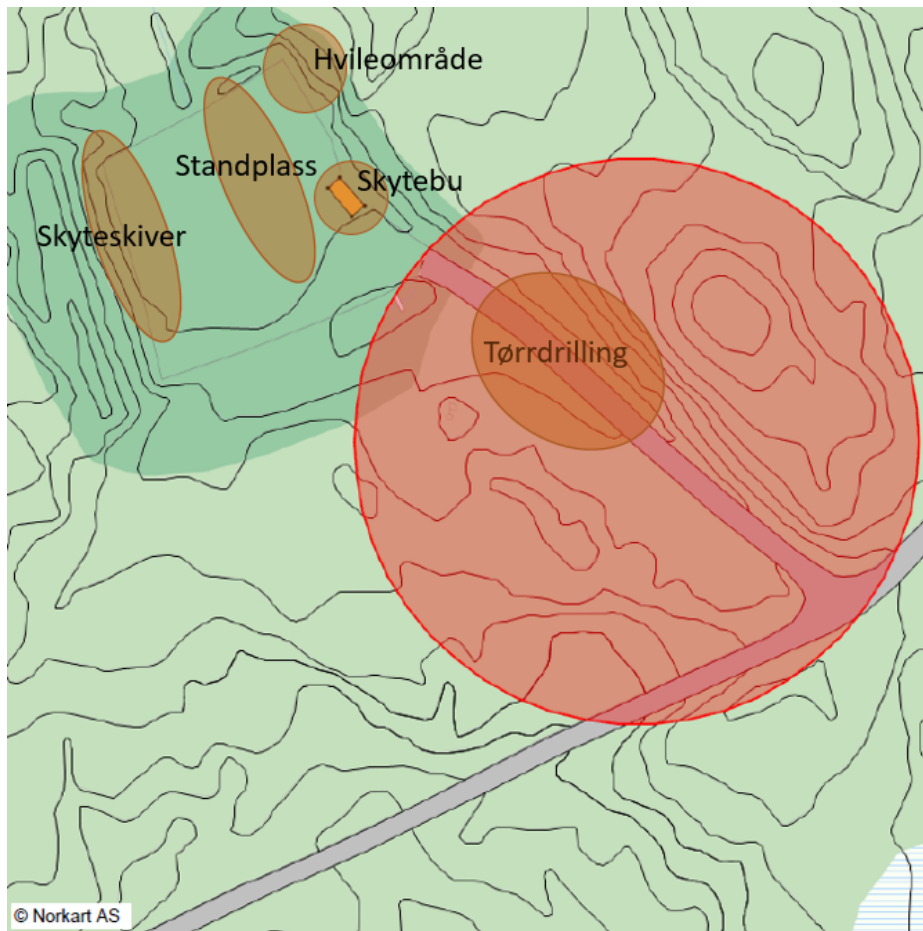
Etter første skyting var det kun 2 av 13 elever som hadde bestått testen. Andre skyting gikk litt bedre med 5 av 13 elever som bestod. En av de som ble testet i runde 2 var elev A. Eleven hadde vært litt spent på om han/hun fikk til testen, og følte litt på dette under skytingen. Eleven fikk 6 av 6 treff på del 1, men 17 av 22 treff på del 2, altså en bom unna kravet. Etter testen fikk elev A en tilbakemelding om at eleven hadde hatt alle håndgrepene riktig, men kunne ta seg bedre tid til å sikte før avtrekk. Elev A fikk dermed prøve på nytt allerede i tredje skyting. Etter denne skytingen bestod elev A med 6/6 og 21/22 treff. Etter å ha tømt og kontrollert våpenet sitt, fikk eleven beskjed om å fylle 6 magasiner med 2 skudd i hvert for å klargjøre for å gi til de som skulle skyte. Deretter gikk eleven til plassen som var avsatt til hvileområde for å slappe av og for å vente på nærmere ordre.

Etter at den tredje skytingen var gjennomført, kom også den andre gruppen til 30-metersbanen, og alle elevene var nå samlet på samme bane. Et annet befall overtok rollen som skytebaneleder, samt at et nytt befall koordinerte hvem som skulle skyte og hvem som skulle bistå med magasiner. Det ble også valgt å opprette et drillområde for elever som ikke bestod testen, slik at disse kunne øve ekstra forut for ny test. To befall fikk ansvaret for dette, og de elevene som ble sendt for å drille, ble også grundig visitert av disse for at elevene skulle være uten skarpe skudd i våpen eller magasiner og på kroppen.

Tiden etter lunsj

I perioden fra ca 1200 til 1500 ble det gjennomført ytterligere tre godkjenningsprøver. Elever som ikke bestod testen, ble sendt til tørrtreningsområdet før de igjen fikk prøve seg på testen. Et befall fra øvingsledelsen var bortom de som tørrdrillet et par ganger og minnet på viktigheten av visitasjon. Alt forløp som planlagt og uten hendelser. Klokken passerte

1500 da den sjette skytetesten var ferdig, og det ble klargjort for nye skyttere til ny test. I samme tidsrom ble elevene som drillet gitt en pause fordi en av drillinstruktørene måtte benytte telefonen. Instruktøren gikk bort fra elevene og inn i skytebu for å ringe for å unngå støy fra skytingen mens han snakket. Samtidig med at denne var opptatt i telefonsamtalen, ropte et befal fra øvingsledelsen ut at tørrdrilling skulle avsluttes for at avdelingen skulle konsentrere aktiviteten til kun testskyting. Dette hørte ikke drillinstruktøren. Den andre instruktøren som deltok i tørrdrillingen fikk dette med seg, mens han i pausen stod og snakket med en befalskollega litt unna området for tørrdrillingen. I denne pausen så elev A, som fortsatt satt i hvileområde, en av de elevene han/hun kjente stå borte i området for tørrdrilling. Det var nå gått ca 3 timer siden elev A selv avsluttet testen. Elev A bestemte seg for å gå bort for å snakke med medeleven, og for å gjøre noe annet enn å sitte uaktiv.

Figur 1 Oversikt over skytebanen som ble benyttet, Foto: Norkart AS

Vådeskudd

Litt etter dette kom også drill-instruktøren tilbake etter å ha avsluttet telefonsamtalen. Instruktøren var fremdeles ikke klar over at tørrdrillingen var beordret avsluttet, og etter å ha kommet bort til elevene, stilte han spørsmål om det var noen nye som ikke var visitert, et spørsmål som elev A ikke fikk med seg.

Etter å selv være forvisset om at alle var visitert, fikk instruktøren elevene til å stille opp på rekke med front i sikker retning, der instruktøren stilte seg foran elevene for bedre å kunne rettlede dem. Deretter startet instruktøren påny drilling med gruppen. Elevene fikk instruksjon som innebar å bytte magasin, ta ladegrep, sikte i retning volden og ta avtrekk. Elev A var nå en del av gruppen som drillet. Idet elev A fulgte instruksjonen og byttet

magasin i en automatisert bevegelse, ladet eleven våpenet uten å være bevisst på at dette ble ladet med skarpe skudd.

Instruktøren som befant seg foran de som drillet, og nesten rett foran elev A, tok et skritt mot høyre, og løftet med det også høyre arm frem i samme bevegelse. Samtidig tok elev A et avtrekk på sin MP 7. Instruktøren kjente at armen ble kastet til siden, og han oppfattet deretter lyden av skuddet. Instruktøren kjente ingen smerte fra armen, men skjønnte at han var skutt, og ropte ut om hjelp. Skuddet hadde gått inn på innsiden av høyre underarm og ut på baksiden av underarmen i nærheten av albuen.

Behandling av skade

Instruktøren fikk raskt øyeblikkelig hjelp på stedet, og ble deretter fraktet til nærmeste sykehus hvor han fikk behandling for skadene.

VIDERE UNDERSØKELSER

Havarikommisjonen har i sin videre undersøkelse sett på faktorer relatert spesifikt til denne hendelsen, men også på organisatoriske faktorer som kan ha betydning for at denne typen hendelser oppstår. Disse faktorene blir drøftet i den endelige rapporten, som fortsatt er under utarbeidelse. Den endelige rapporten vil offentliggjøres på nettsidene til SHF og blir havarikommisjonens offisielle dokument om ulykken og undersøkelsen.